
Konsekvenser av hypergastrinemi hos menneske

DOKTORAVHANDLINGER

GUNNAR QVIGSTAD

Email: gunnarq@medisin.ntnu.no
Regionsykehuset i Trondheim
7006 Trondheim
Medisinsk avdeling

Magesyre finnes hos de fleste dyr og har en beskyttende effekt ved å drepe nedsvelgede mikroorganismer. Syreproduksjonen reguleres av vagusnerven og nevroendokrine (hormonproduserende) celler, og sentralt i reguleringen står magesekkens eget hormon, gastrin. Gastrinfrigjøring stimuleres av fødeinntak og hemmes av syre. Ved redusert syrekonsentrasjon i magesekken, enten på grunn av sykdom eller medikamentell behandling, vil magesekken svare på dette ved å produsere mer gastrin som så i sin tur stimulerer til økt syreproduksjon.

I tillegg til å stimulere syreproduksjonen er gastrin en viktig vekstfaktor i mageslimhinnen. Gastrin har spesielt uttalt effekt på den nevroendokrine ECL-cellen, som er en sentral celle i reguleringen av syresekresjonen. Økt mengde gastrin i blodet (hypergastrinemi) fører til proliferasjon av ECL-celler i den syreproduserende slimhinnen, og hos både gnagere og menneske er langvarig hypergastrinemi assosiert med utvikling av svulster fra disse cellene.

I dette doktorgradsarbeidet har man undersøkt konsekvensene av hypergastrinemi hos menneske, med særlig vekt på proliferasjon av ECL-celler. Man har studert friske forsøkspersoner, pasienter med refluksøsofagitt som bruker syrehemmende medisin, og prøvemateriale fra pasienter med magekreft. Medikamentell behandling med de kraftigste syrehemmerne, de såkalte protonpumpehemmerne, fører til vekst av ECL-celler og dermed økt evne til å produsere syre. Dermed reduseres effekten av medikamenter som hemmer syresekresjonen via andre mekanismer, som for eksempel histamin 2-reseptor (H_2)-blokkere. Det er derfor sannsynlig at langvarig behandling med protonpumpehemmere vil kunne føre til forverring av plagene hos en del pasienter når medikamentet seponeres.

I utviklingen av nevroendokrine svulster skjer det ofte en dedifferensiering av svulstcellene med tap av spesifikke nevroendokrine markører. Dette medfører at nevroendokrine karakteristika ofte kan være vanskelige å påvise med konvensjonelle metoder. Ved å anvende en ny og sensitiv immunhistokjemisk metode har man kunnet vise at andelen av krefttilfeller i magesekken som utgår fra ECL-cellen, har vært undervurdert. På grunn av lav konsentrasjon av nevroendokrine markører i slike dedifferensierte celler er de til nå blitt oppfattet som vanlig adenokarsinomer. ECL-cellen kan dermed være utgangspunkt for magekreft, særlig hos pasienter med hypergastrinemi.

- *Avhandlingens tittel*
 - Consequences of hypergastrinemia in man
 - *Utgår fra*
 - Institutt for abdominale fag
 - Det medisinske fakultet
 - *Disputas 7.10. 2000*
 - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
-

Publisert: 10. februar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. februar 2026.